

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/127/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8712209728
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8712209728.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove vo veci žalobcu: Mgr. W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Ul. L. V. č. XXXX/XX, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie č. 13, o náhradu škody s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 11C 140/2012 - 108 z 19.04.2013 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu v predmetnej veci zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vychádzal zo zistenia, že nemajetková ujma, ktorú žalobca žiada podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. z dôvodu prieťahov v konaní, je psychickým stavom, ktorý nie je čo do svojej podstaty presne ohraničený a odvíja sa od toho, akú nemajetkovú ujmu poškodená osoba subjektívne pociťuje.

Ak bolo proti fyzickej osobe vznesené obvinenie z trestného činu, proti obvinenému bola podaná obžaloba a úkony orgánov činných v trestnom konaní sa vykonávali v medziach zákona, vznesenie obvinenia ani podaná obžaloba nepredstavuje neoprávnený zásad do osobnostných práv tejto osoby. Správny je právny názor o nemožnosti priznania uplatneného nároku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnostných práv.

Žalovaný namieta, že žalobca uplatnené nároky riadne nešpecifikoval a nie je možné uvažovať o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko zákon č. 58/1969 Zb. takýto inštitút nepozná. Žalobca v konaní nepreukázal existenciu nesprávneho úradného postupu, ktorý by mohol byť základom pre úspešné uplatnenie jeho nároku na nemajetkovú ujmu. V súvislosti s porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov si mal žalobca uplatňovať primerané zadosťučinenie sťažnosťou pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, nakoľko otázku, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, je kompetentný preskúmať Ústavný súd.

V prípade, ak by Ústavný súd sťažnosti vyhovel, mohol by zároveň podľa § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, priznať aj primerané finančné zadosťučinenie.

Naviac, výšku nemajetkovej ujmy považoval súd prvého stupňa za nepreskúmateľnú, nakoľko žalobca neuviedol žiadne skutočnosti ako dospel k sume 20.000 Eur, ktorú v tomto konaní požaduje.

Podmienky vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom posudzoval súd podľa zákona č. 58/1969 Zb., keďže škoda mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku konania, ktoré

začalo za účinnosti tejto právnej úpravy, ako aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2004.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie obaja účastníci.

Poukázal na to, že jeho žaloba bola podaná ako náhrada škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom - zbytočnými prietiahmi v konaní podľa § 9, 16 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Jeho právo je zakotvené aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý v článku 6 ods. 1 definuje právo na spravodlivý proces. Súd prvého stupňa nesprávne posúdil kompetencie Ústavného súdu a všeobecného súdu a dospel k nesprávnemu právnenému záveru.

V prípade nesprávneho úradného postupu (prietiahy v konaní) treba na vec aplikovať zákon č. 514/2003 Z.z., pretože k nesprávnemu úradnému postupu došlo v prevažnej miere za účinnosti tohto zákona. Prietiahy v konaní sú trvajúcim protiprávnym stavom (až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci) a v každom okamihu ich existencie dochádza k rovnakému porušovaniu toho istého práva. Žalobca zároveň v žalobnom návrhu, ako aj v konaní na súde prvého stupňa poukázal na nesprávny úradný postup Okresného súdu Poprad v tom, že nerešpektoval upozornenia odvolacieho súdu a jeho pokyn na odstránenie závažných nedostatkov a pochybení a na doplnenie dokazovania, čím došlo k predlžovaniu doby konania.

Naviac, pri podaní žaloby mu nebolo vydané potvrdenie o prijatí podania a potvrdenie o pridelení veci mu bolo doručené až v januári 2013 pri prvom úkone súdu. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil, vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zároveň rozhodol o tom, či došlo k zákonnému prideleniu veci zákonnému sudcovi.

Žalovaný podal odvolanie len proti výroku o trovách konania.

Poukázal na to, že vo veci mal plný úspech, pričom v konaní si riadne a včas uplatnil náhradu trov konania, vyčíslil ich a preukázal výšku vzniknutých trov titulom cestovných nákladov. Súd nepriznal žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania s odkazom na ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., ktorému však nezodpovedal ani výrok vyhláseného rozsudku v tejto časti a uspokojil sa len so všeobecným konštatovaním, že dôvod osobitného zreteľa videl v predmete konania, avšak v odôvodnení rozsudku riadne nezdôvodnil dôvodnosť aplikácie predmetného ustanovenia. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok v tejto časti zmenil a priznal žalovanému náhradu trov konania vo výške 173,87 Eur alebo rozsudok zrušil v tejto časti a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1,2 O.s.p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že nie sú podmienky pre potvrdenie, ani pre zmenu rozsudku, pretože tento bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a naviac je aj nepreskúmateľný.

Nepreskúmateľnosť rozsudku je potrebné vždy hodnotiť ako odňatie účastníkovi možnosti konať pred súdom, čo je zároveň dôvodom na zrušenie rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci okrem tretej časti tohto zákona pri výkone verejnej moci

a/ nezákonným rozhodnutím,

b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe alebo

d/ nesprávnym úradným postupom (§ 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.).

Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánov verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietiahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb (§ 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.).

Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda (§ 9 ods. 2 citovaného zákona).

Uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 17 ods. 1 citovaného zákona).

V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (§ 17 ods. 2 citovaného zákona).

Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b/ závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosť, za ktorých k nej došlo,
c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3 citovaného zákona).

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že žalobca si uplatňuje svoje nároky na nemajetkovú ujmu podľa citovaných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., pričom poukazuje na to, že trestné stíhanie jeho osoby, ktoré sa skončilo v konečnom dôsledku oslobodením spod obžaloby, trvalo od 31.07.2002 do 10.12.2010, teda v prevažnej miere za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2004.

Bolo teda úlohou súdu prvého stupňa zaoberať sa predmetnými nárokmi žalobcu uplatňovanými v tomto konaní z pohľadu zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a zisťovať, či v predmetnom trestnom konaní v čase účinnosti právneho predpisu, o ktorý žalobca svoje nároky v tomto konaní opiera, skutočne mohlo dôjsť ku vzniku škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu ako to žalobca naznačuje.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že § 9 citovaného zákona č. 514/2003 Z.z. nepochybne zahŕňa do pojmu nesprávny úradný postup aj nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci a zbytočné prietahy v konaní, pričom žalobca v priebehu celého konania a už pri podaní žaloby túto okolnosť tvrdil.

Názor súdu prvého stupňa spočívajúci v tom, že posudzovať prietahy v konaní a tieto odškodniť v prípade, že k nim naozaj došlo, je len v kompetencii Ústavného súdu Slovenskej republiky je nesprávny z toho pohľadu, že pochopiteľne Ústavný súd Slovenskej republiky má kompetenciu podľa zákona č. 38/1993 Z.z. zaoberať sa prietahmi v konaní v prípade, že dôjde k ústavnej sťažnosti, ktorá sa opiera o porušenie ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a priznávať v tejto súvislosti primerané zadosťučinenie, avšak ako bolo vyššie uvedené, nie je vylúčené posudzovanie prietahov v konaní ako nesprávny úradný postup v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

Názor súdu prvého stupňa taktiež prezentovaný v napadnutom rozhodnutí, ktorý spočíva v tom, že všeobecný súd sa z tohto pohľadu prietahmi v konaní zaoberať a tieto vyhodnocovať nemôže, je z pohľadu § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. nesprávny.

Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobca v tomto konaní uplatňuje, taktiež nie je možné v súčasnom štádiu konania uzavrieť, pretože pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy je potrebné dôsledne vychádzať z ustanovenia § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. a v prípade nejasností požiadať účastníka konania, aby k zákonným podmienkam, ktoré sú uvedené v tomto zákonnom ustanovení, navrhol alebo predložil dôkazy.

Týmito úvahami sa súd prvého stupňa neriadil, ako bolo vyššie uvedené, prezentoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia právne názory, ktoré z pohľadu zákona č. 514/2003 Z.z. nemožno považovať za správne a za týchto okolností je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, nakoľko sa súd nevyporiadal so všetkými právne významnými okolnosťami, ktoré uviedol žalobca už v

samotnej žalobe, čo je dôvodom na zrušenie rozhodnutia v zmysle vyššie uvedeného podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa dôsledne postupovať podľa zákona č. 514/2003 Z.z., najmä jeho §§ 9 ods. 1, 2 a 16 a nasl., vykonať dokazovanie v tomto smere na základe návrhu účastníkov, a to predovšetkým žalobcu, ktorý má dôkazné bremeno na preukázanie, že v predmetnej veci došlo k prieťahom v konaní a tieto mu spôsobili škodu alebo ujmu a túto bude musieť aj preukázať a odôvodniť v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

V každom prípade je však potrebné si uvedomiť, že je v kompetencii všeobecného súdu po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotiť, či došlo v predmetnom trestnom konaní týkajúcom sa žalobcu k takým prieťahom v konaní, ktoré by mohli byť posudzované podľa §9 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z.

Až po takto vykonanom dokazovaní bude možné vo veci zákonne rozhodnúť, pričom súd prvého stupňa bude viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Pokiaľ ide o zákonnosť sudcu, ktorý koná v predmetnej veci, je potrebné konštatovať, že vec bola pridelená konajúcej sudkyňi, ktorá síce uviedla, že vo veci sa cíti byť zaujatá, avšak o tejto okolnosti rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 1NcC 14/2012 - 46 z 19.09.2012 tak, že konajúca sudkyňa nie je z predmetného konania pod sp. zn. 11C 140/2012 vylúčená. Sudkyňa, ktorá následne vo veci konala a rozhodla, teda bola a aj v súčasnosti je zákonnou sudkyňou, o čom nie sú žiadne pochybnosti. Túto okolnosť nespochybňuje ani eventuálne oneskorené vydanie potvrdenia o prijatí podania - návrhu na začatie konania žalobcovi, nakoľko zásada zákonného sudcu v predmetnej veci dodržaná bola.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania. Pri rozhodovaní o trovách konania bude mať súd prvého stupňa na zreteli aj námietky uvedené v odvolaní žalovaného proti pôvodnému rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolanie nie je prípustné.